

Koning Willem II Stadswandeling Tilburg

Wandelzoekpagina

Lengte

7 km

Start- en eindpunt

Station Tilburg
Spoorlaan 35
5038 CB Tilburg

Openbaar vervoer

- Centraal Station Tilburg, Spoorlaan 35, 5038 CB Tilburg.
- Busstation Centraal Station Tilburg, Spoorlaan 35, 5038 CB Tilburg

Parkeren

- Parkeergarage Spoorzone Zwijsen, Burgemeester Broxklaan 1300, 5041 SG Tilburg
- Parkeergarage Schouwborg, Louis Bouwmeesterplein 2, 5038 TN Tilburg
- Parkeergarage Pieter Vreedeplein, Telegraafstraat 20, 5038 BW Tilburg
- Binnen de cityring is overal betaald parkeren!

Horeca

- In de binnenstad van Tilburg zijn er voldoende horecagelegenheden!

Routemaker

Charles Aerssens

Versiedatum

02-04-2026

Stadswandeling

De stadswandeling door binnenstad van Tilburg volgt de voetsporen van Koning Willem II en voert langs plekken die herinneren aan zijn korte koningschap, dat op 17 maart 1849 eindigt met zijn overlijden in zijn geliefde Tilburg. Vanaf 1830 verbleef hij regelmatig in deze stad, die in augustus 1831 zelfs de uitvalsbasis vormt voor de Tiendaagse Veldtocht tegen de Belgische Opstand. Hier kan hij, naar eigen zeggen, vrij ademen en zich gelukkig voelen, ver weg van hofetiquette en Haagse politiek. Hij is er kind aan huis bij Tilburgse textielbaronnen en bij zijn vriend pastoor Zwijsen. Zijn aanwezigheid stimuleert de ontwikkeling en modernisering van de stad. Als ondernemer laat hij onder meer de Lancierskazerne en het huidige Paleis-Raadhuis bouwen. Ook koopt hij woeste gronden op de Koningshoeven, een ontginningsgebied met verschillende boerderijen, en gebruikt hij Landgoed Dongewijk als jachtgebied. Tijdens de wandeling passeren we statige patriciërshuizen en houden we halt bij markante locaties, zoals de Lancierskazerne, zijn standbeeld op de Heuvel, de Gedenknaald, de Protestantse Pauluskerk, het Paleis-Raadhuis en diverse straatnamen die blijvend aan hem herinneren in de stad van vandaag.

L.A.W.V. "VIA-VIA"

Routebeschrijving

1 De Koning Willem II stadswandeling (1) vertrekt vanaf het Centraal Station Tilburg (2) aan de stadszijde, waar we linksaf de Stationspassage volgen. Net voor de 'Wasknijper', de klokkentoren met carillon en oorlogsmonument ter nagedachtenis aan alle oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog, komen we aan het roestvrij stalen selfie-monument met de letters 'Kruikenstad' met een groen-oranje sjaal. Hier steken we de Spoorlaan over en wandelen linksaf langs de kantoorpanden en enkele opvallende patriciërshuizen uit de 19de eeuw. Op de hoek met de Willem II-straat komen we aan Herberg Het Wapen van Tilburg (3), de oudste herberg van Tilburg. De route gaat rechtsaf de Willem II-straat in tot aan het eerste straatje rechtsaf. Hier zien we aan de Karrestraat op de zijgevel van Pizzabar Rijslust een muurschildering van de Paul Watty, een pionier van de Tilburgse graffiti kunst, gemaakt in 2021. Het toont een gigantische roze struisvogel, die een verwijzing is naar de Amsterdamse brouwerij 't IJ, waarvan het logo een struisvogel is. We wandelen rechtsaf door de Karrestraat, waar op nummer 22 de beroemde operazanger Jacques Urlus (4) zijn jeugd jaren heeft doorgebracht. Op de T-splitsing met de Poststraat slaan we linksaf door de Poststraat en komen aan de kruising we opnieuw in de Willem II-straat. Naar links hebben we zicht op de Joodse Synagoge (5) en het aangrenzende Helga Deen tuintje (6) op de hoek van de Willem II-straat met de Telegraafstraat, de plek waar eens het postkantoor van Tilburg heeft gestaan.

2 We wandelen rechtsaf de Willem 2-straat in. Aan de rechterzijde passeren we aan Willem II -straat 29 bioscoop Cinecittà, gehuisvest in het voormalige Sociëteitsgebouw (7) van de Koninklijke Liedertafel Souvenir des Montagnards. Even verderop in de straat zien we aan de overzijde het monumentale

herenhuis 'Atelier voor Aandacht' (8) met zijn versierde gevel. Het is een centrum voor meditatie, mindfulness en stilte, een plek voor laagdrempelige aandachtsoefeningen. Verderop komen we aan de kruising van de Willem II-straat met de Tuinstraat, waar het halfvrijstaande hoekhuis uit 1897 van de welgestelde Tilburgse wollenstoffenfabrikant Pierre J.A.W. Bogaers (9) bepalend is voor het straatbeeld. Nog steeds rechtdoor passeren we Theater De Nieuwe Vorst (10), ondergebracht in een voormalig indrukwekkend herenhuis uit 1872 van de welgestelde fabrikant Adriaan Pieter Ledeboer. Aangekomen op de kruising van de Willem II-straat met de Heuvelstraat heeft aan het begin van de 19e eeuw de kapitale woning met als een Engels park ingerichte tuin gestaan van de rijke koopman en kunstverzamelaar Thomas van Dooren (11). De route gaat linksaf door de Heuvelstraat (12), de drukste winkelstaat van Tilburg, waar op enkele plekken de verborgen schoonheid van oude gevels hoog boven de hoofden van het winkelend publiek nog te herkennen is. We komen voorbij de winkelpassage Frederikstraat met zijn golvend glazen dak, dat een architectonisch spectaculair baken is in de Tilburgse binnenstad. De passage vormt de verbinding vormt tussen het Pieter Vreedeplein, de Heuvelstraat en Emmapassage. Aan het einde van de Heuvelstaat staan we na de Juliana van Stolbergstraat op de Heuvel.

3 Als we de Heuvel (13) oplopen worden we direct overdonderd door de gezellige drukte van het plein. Naar links wandelen we tussen de terrassen en de waterfontein met zijn 120 spuiters door tot we bij het standbeeld van Koning Willem II (14) staan, die vanaf zijn sokkel het Heuvelplein overziet! We steken naar rechts de Heuvelring over naar de Sint Jozefkerk (15) met ervoor het bronzen Heilig Hartbeeld. Even een kort bezoekje aan deze

Neo-Gotische kruisbasiliek en dan naar rechts de Heuvelring vervolgen langs de voormalige pastorie van deze kerk tot op de hoek met de Korte Heuvel. De route gaat linksaf door deze uitgaansstraat in de binnenstad van Tilburg met zijn vele cafés, restaurants en terrassen. Aan het einde komen we op de splitsing met de Tivolistraat en de Sint Josephstraat. We wandelen rechtsaf de Sint Josephstraat in om na goed 20 meter voor het wooncomplex het voetpaadje naar rechts in te slaan. Zo komen we naar links in de Cavaleriestraat met de fabrieksschoorsteen van de verdwenen Wollenstoffenfabriek BeKa. We wandelen linksom rond deze schoorsteen en komen op de Kazernehof met aan de rechterzijde de voormalige Lancierskazerne (16), gebouwd door Koning Willem II in 1842. Na de militaire periode wordt het kazerneterrein ontmanteld en is er tot 1986 de N.V. Wollenstoffenfabriek BeKa gevestigd en zijn de gerestaureerde gebouwen omgebouwd tot kantoren en is er het Regionaal Archief Tilburg onder gebracht.

4 We wandelen linksaf de Kazernehof in met op de gevelmuur de ingemetselde gevelsteen van de eerste steenlegging van de Lancierskazerne door Koning Willem II in 1842. Op de St. Josephstraat slaan we rechtsaf en komen na de 2 opvallende herenhuizen aan het Duvelhok (17), de oudste nog bestaande voormalige textiel fabriek in Tilburg met boven op de schoorsteen van het Duvelhok, een vlam in de vorm van een duiveltje, een kunstwerk van Rob Birza. We volgen de St. Josephstraat langs De Nieuwste School en een aantal statige herenhuizen. Verderop in de straat zijn de woningen eenvoudiger. Aan gekomen op de y-splitsing bij het opvallende pand van voormalig Café Casino, bij de oudere Tilburgers als de plek waar het CBR zijn rijexamens heeft afgenomen, houden we rechts aan en volgen er de Prinsenhoeven. Deze oude straat bestond al ten tijde van Koning Willem II en leidt dan naar zijn landerijen en ontginningsgebieden buiten Tilburg. Over de Prinsenhoeven komen we aan de brug over de Piushaven (18) en volgen we naar rechts het oeverpad langs deze Tilburgse stadshaven. We passeren de moderne Körmelingbrug, die in de volksmond Den Ophef wordt genoemd en

wandelen aan het einde van de Piushaven bij KNP60 schuin rechtsvoor de Koopvaardijstraat in tot aan de kruising met de Piusstraat.

5 Op de Piusstraat gaat de route naar links om dan voor de flat rechtsaf richting het Koningsplein te wandelen. Voor de stalen constructie van de overdekte voetgangersdoorsteek gaan we naar links en komen we hier midden in het centrum van Tilburg aan het Vrijheidspark (19), dat zijn naam leent aan de zes oorlogsmonumenten rondom de bevrijding van de stad na WOII, die hier zijn samengebracht. Rechttuit door het Vrijheidspark (19) steken we aan de Bisschop Zwijzenstraat recht over en wandelen onder de galerij door van de Fontys Academy of the Arts. We komen nu in de Muzentuin, de tuin van het voormalige Visitandinnenklooster, met het monumentale bronzen kunstwerk Dansende Schildpadden van de Tilburgse beeldhouwer Niko de Wit als blikvanger. Langs dit kunstwerk verlaten we de Muzentuin en wandelen onder de Concertzaal door tot we op de Schouwburg staan. Naar links komen we tussen de Concertzaal en de Schouwburg aan de trapjes, die naar de Oude Dijk leiden. Op de trapjes naar de Oude Dijk staat een beeld van drie Zusters in Staal gemaakt door kunstenaar Judith Kuijpers. De drie Zusters staan symbool voor de eerste drie begijnen van de kloosterorde Zusters van Liefde (20) en die de drie pijlers van hun liefdewerken: onderwijs, zorg en missiewerk, symboliseren. We wandelen naar rechts langs het religieus erfgoed van de Zusters van Liefde: het verbouwde moederhuis, waarin nog enkele zusters wonen. Hier gaat de Oude Dijk over in de Kloosterstraat.

6 Voorbij de Parkeergarage Schouwburg gaat de route meteen rechtsaf door het Zomerpark. Dit kleinste park van Tilburg is een restant van de oude villatuin van het woonhuis en kantoor van notaris Hoekx. Op de Zomerstraat gaat de route linksaf en verloopt nu langs de noordzijde van het Lieve Vrouweplein. We wandelen langs het bronzen standbeeld Onze Lieve Vrouw van het Hart van Jezus, voorstellend de heilige maagd Maria met het kind Jezus in haar armen en een knielende vrouw, in 1933 vervaardigd door kunstenaar August Falise (1875-1936). We steken de Lange Schijfstraat over

en vervolgen de route door de Capucijnenstraat tot aan de kruising met de St. Annastraat. Hier heeft oorspronkelijk de Neo-Gotische St. Annakerk gestaan, die in 1973 gesloopt is. Bij de muurschildering Sea-Through, een kleurrijk spektakel met uitzicht op de zee en felgekleurde vogels en vrolijk gekleurde planten van Erik Veldmeijer, gaat de route rechtsaf de St. Annastraat in. We wandelen dit straatje helemaal uit tot we op de Bredaseweg uitkomen bij het kerkhof (21), de oudste begraafplaats in Tilburg (1811). Het loont de moeite even de begraafplaats te bezoeken met een aantal grafkapellen van Tilburgse textielbaronnen. De Bredaseweg volgend richting centrum gaat de route op de kruising linksaf de Noordstraat in om dan even verderop aan de overzijde de Vincentiusstraat in te slaan. Tussen de moderne hoogbouw door komen we aan het einde van de Vincentiusstraat op de T-splitsing met de Schoolstraat. Hier gaan we naar rechts en slaan bij eerste mogelijkheid linksaf de Heuvelstraat in. We komen voorbij aan de Nederlands Hervormde Pauluskerk (22), waar Koning Willem II heeft gekerkt als hij in Tilburg verblijft, en die nu als Protestante kerk voor de Indonesische gemeenschap fungeert. Aangekomen op de splitsing met de Nieuwlandstraat gaat de route langs Happy Italy naar rechts door de Kapelhof, waar versholen in het centrum van Tilburg het kapelletje Onze Lieve Vrouw ter Nood (23) ligt, als herinnering aan de Tilburgse oorlogsslachtoffers en verzetsstrijders van WOII.

7 Dan staan we op de Oude Markt, waar een roestvrijstalen tegel met het logo van de Zusters van Liefde is aangebracht met een van de zeven

werken van barmhartigheid. We komen bij de St. Dionysiuskerk, beter bekend als de Heikese Kerk (24), die nog steeds een belangrijke rol in het religieuze leven van Tilburg vervult als ontmoetingsplaats voor de katholieke gemeenschap. We wandelen rechtsom rond de kerk langs de bronzen standbeelden van Bisschop Joannes Zwijsen en Bisschop Wilhelmus Bekkers (25). Hier staat ook op een sokkel de 8 meter hoge obelisk (26) met bronzen plaquette en portretreliëf van de Koning Willem II, die herinnert aan zijn overlijden in 1849 hier vlak bij, waar zijn oude paleiswoning (27) heeft gestaan. We zijn nu op het Stadhuispein, waar het Paleis Raadhuis (28) en het Gemeentehuis Tilburg beeldbepalend zijn! Voor de waterpartij gaat de route langs de achterzijde van de Heikense kerk linksaf, steekt de Stadhuisstraat over en komt uit op de Heuvelstraat. We wandelen naar links tot we net voor de Markt rechtsaf de Langestraat inslaan. Op de T-splitsing met de Korte Tuinstraat wandelen we linksaf en komen uit op de Nieuwlandstraat. Rechtsaf komt de wandeling voorbij aan het Nieuwlandstraat 44 (27), het geboortehuis van de bekende oogarts Professor Franciscus Cornelis Donders. We blijven de Nieuwlandstraat volgen, steken de 5-sprong met de Tuinstraat, Korte Schijfstraat, Noordstraat en Stationstraat over en volgen er de Stationstraat. Zo komen we aan het pand van de Nieuwe Koninklijke Harmonie (28), nu Huis van Muziek. Meteen na het Huis van Muziek gaan we rechtsaf het Harmonieparkje in en komen langs het kunstwerk in de Langestraat. Nog even naar links en we staan weer op de Spoorlaan bij het Station Tilburg Centrum, waar we deze rondwandeling in de voetsporen van Koning Willem II zijn gestart.

Omgevingsinformatie

1 - Koning Willem II (1792-1849)

Koning Willem II werd geboren als Willem Frederik George Lodewijk in Den Haag. Tijdens de Franse bezetting bracht hij een groot deel van zijn jeugd in ballingschap in Engeland door. In 1816 trouwde hij met grootvorstin Anna Paulowna, dochter van de Russische tsaar Paul I. Als jonge kroonprins maakte hij naam als militair. Hij vocht in verschillende veldslagen en verwierf bijzondere roem bij Quatre Bras en tijdens de Slag bij Waterloo in 1815, waar hij als commandant van Nederlandse troepen gewond raakte en moed toonde. In 1830 stuurde zijn vader, koning Willem I, hem naar

België om de opstand neer te slaan en de orde te herstellen, maar dit mislukte. Toen Willem I in 1840 aftrad, volgde Willem II hem op. Zijn regeerperiode duurde slechts negen jaar, waarmee hij de kortst regerende Nederlandse vorst werd. Aanvankelijk stond hij bekend als conservatief, maar de revoluties van 1848 deden hem van koers veranderen. Hij stemde in met de liberale grondwetsherziening van Thorbecke, die Nederland veranderde in een constitutionele monarchie. Dit besluit geldt als een keerpunt in de geschiedenis. Willem II overleed onverwacht in 1849 in Tilburg, kort na de invoering van de nieuwe Grondwet. Hij bleef bekend als persoon en gepassioneerd kunstverzamelaar.

2 - Station Tilburg

Het huidige stationsgebouw is gebouwd in 1965 naar een ontwerp van spoorwegarchitect Ir. Koen van der Gaast (1923-1993). Het wordt in die tijd gezien als een hoogtepunt van de stationsarchitectuur met zijn opmerkelijk vormgegeven overkapping zwevend aan stalen dragers, wat bekend staat als 'het kroepoekdak' en de toepassing van de roltrappen in het 2-lagige stationsgebouw vanwege het op een talud gelegen hoogspoor. In het begin van de 21e eeuw vindt er in het kader van grote stedenbouwkundige ingrepen in het centrum van Tilburg een ingrijpende renovatie van Station Tilburg plaats. Er wordt een stationspassage naar de aan de noordzijde van de stad gelegen woonwijken gerealiseerd met aan de zuidkant aan de Spoorlaan gelegen kantoren, het winkelgebied rond de Heuvelstraat en het uitgaansgebied rond de Heuvel en het Piusplein. Aan de oostkant van het station staat een uit baksteen opgetrokken klokkentoren met carillon, die door de bijzondere vorm in de volksmond 'de Wasknijper' wordt genoemd. De toren is gebouwd op initiatief van het 'Comité Oorlogsgedenkteken Tilburg' als oorlogsmonument ter nagedachtenis aan alle oorlogsslachtoffers van de Tweede Wereldoorlog (1940-1945) met een bronzen plaquette met de woorden: 'Moge dit klokkenspel de dankbare gedachtenis in standhouden aan de stadsgenoten die in de strijd en het verzet in de jaren 1940 - 1945 hun leven offerden.

3 - Herberg Het Wapen van Tilburg

Dit in een eclectische stijl gebouwde pand dateert uit 1876 en staat op de gemeentelijke monumentenlijst. De oorspronkelijke opdrachtgevers en architect zijn niet bekend en F.C. van Heugten is rond 1900 herbergier. Het zijn aanvankelijk twee huizen: een koffiehuis en een woonhuis. Het lage koffiehuis op de hoek met de Willem II-straat en het twee lagen hoge woonhuis/hotel met schilddak aan de Spoorlaan staat bekend als Herberg Het Wapen van Tilburg. De ingezwenkte halsgevel, een type dat in Tilburg nauwelijks voorkomt, aan de Willem II-straat trekt de meeste aandacht. De achterliggende nok, die evenwijdig aan de Spoorlaan loopt, is wat hoger dan deze halsgevel waardoor deze nok, als ze bij elkaar komen is afgeschuind. De gevels zijn wit gestukadoord en de daken zijn bezet met antracietkleurige oud Hollandse pannen. In het dak van het hotel komen we nog een fraaie dakkapel met wangen tegen. Sinds 1987 is rechts naast het Wapen van Tilburg in structuralistisch stijl een kolossaal kantoorgebouw gebouwd.

4 - Jacques Urlus (1867-1935)

Deze wereldberoemde operazanger verhuist op eenjarige leeftijd met zijn Nederlandse ouders Úrlus-Smarius vanuit het Duitse Hergenrath naar Tilburg, waar zijn moeder vandaan komt. Hij brengt vanaf 1868 tot 1884 zijn jeugd door in de Karrestraat 22, Op school bij de fraters zingt hij in het schoolkoor en krijgt zijn eerste muzieklessen van een familielid dat tweede dirigent is van de Korvelsche Zangvereniging en Harmonie. Op 16-jarige leeftijd verhuist het gezin naar Utrecht, waar hij zich verder muzikaal ontwikkelt. Na een opleiding bij de Nederlandse Opera debuteert hij in 1900 bij het Concertgebouworkest. Hij verhuist naar Leipzig en groeit uit tot een van de belangrijkste heldentenoren van zijn tijd. Hij wordt bekend met rollen in opera's van Wagner en treedt op in alle grote operahuizen over de hele wereld, waaronder die in Londen, Boston en de Metropolitan Opera in New York samen met de beroemde Enrico Caruso (1873-1921). In 1920 verhuist hij naar Noordwijk aan Zee en later naar Hilversum. In 1931 sluit Jacques Urlus zijn loopbaan als Tristan-vertolker af bij de Amsterdamse Wagner Vereeniging. Over zijn leven schrijft hij in 1929 het boek 'Mijn loopbaan', waarin hij ook zijn jeugd jaren en vroege muzikale opleiding in Tilburg belicht.

5 - De Joodse Synagoge

Als de eerste Joodse inwoners, die afkomstig zijn uit Oisterwijk, zich vanaf 1767 in Tilburg vestigen is er nog geen synagoge. Ze komen samen in een zaaltje tot men in 1820 een huis aan het Piusplein koopt en verbouwt tot synagoge. Pas in 1874 wordt in Tilburg de synagoge gebouwd naar een ontwerp van architect Edouard Fremau. Het pand krijgt een symmetrische voorgevel in rijke baksteenarchitectuur met tal van unieke Oosterse motieven, gebaseerd op synagogen in Berlijn en Dresden. Opvallend is de voorgevel met een gekanteelde topgevel met vijf pinakels als bekroning. Bijzonder zijn ook de hoge vensters in de zijgevel, die afgesloten worden door spitse hoefijzerbogen, gecombineerd met accoladeboogbeëindiging. De synagoge is tot 1940 in gebruik geweest en is in de oorlog is door de nazi's beklad en is de inventaris vernield. Na de oorlog is ze in gebruik geweest als gymzaal en opslagplaats. In 1949 wordt het pand weer een Joods-Orthodoxe synagoge, maar doordat de Joodse gemeenschap steeds verder afneemt, komt de synagoge in 1976 in handen van de gemeente. Sinds 1998 is er nu, na een grondige renovatie, de Liberaal Joodse Gemeente Brabant gehuisvest.

6 - Helga Deen Tuin

De Helga Deen Tuin is een herdenkingsparkje dat in 2013 is ingericht ter nagedachtenis aan Helga Deen (1925-1943). Zij is de dochter van Willy Deen uit Tilburg en Käthe Wolff uit Neurenberg. Het joodse gezin woont eerst in Berlijn en Stettin, maar verhuist in 1933 naar Tilburg na de anti-joodse boycot van Hitler. Helga gaat naar de Openbare lagere school aan de Korte Schijfstraat en later naar de Rijks-HBS Koning Willem II. Door maatregelen van de Duitse bezetter moet zij in 1941 overstappen naar het Joods Lyceum in Den Bosch. Op 1 juni 1943 wordt de familie naar Kamp Vught gebracht. Daar begint Helga een dagboek voor haar geliefde, kunstschilder Kees van den Berg, waarin zij het dagelijks leven in het kamp beschrijft. Op 2 juli volgt transport naar Westerbork en op 13 juli deportatie naar Sobibór, waar het gezin drie dagen later wordt vermoord. In 2005 worden Helga's dagboek en brieven openbaar gemaakt. In de tuin staat het bronzen beeld 'Verbondenheid Amina Aminus' van Margot Homan, dat een vrouw en haar geliefde verbeeldt. Op een muur zijn twee gedichten van stadsdichter Jasper Mikkers aangebracht. Het park nodigt bezoekers uit om stil te staan bij haar verhaal om de herinnering blijvend te bewaren.

7 - Voormalig Sociëteitsgebouw

Dit in Eclectische stijl gebouwde rijksmonument uit 1887 is een ontwerp van de architect Edouard Fremau en is gebouwd voor de Koninklijke Liedertafel Souvenir des Montagnards als concertzaal en sociëteit aan de voorkant. De opvallende symmetrische voorgevel heeft 5 traveeën met op de verdieping een over 3 traveeën breed het balkon met gietijzeren balustraden met florale motieven. De kroonlijst is zwaar bewerkt met fries en tien consoles. Dit gebouw verving 'De Oude Comedie', die in 1869 plaats moest maken voor de aanleg van de Comediestraat, de huidige Willem II-straat. Het voormalig sociëteitsgebouw is belangrijk vanwege de typologische en functionele zeldzaamheid. Het heeft cultuurhistorische, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig waarde vanwege de relatieve gaafheid van het exterieur en interieur. Het is een voorbeeld van de sociaal-economische ontwikkeling voor de elite van Tilburg als industriestad. Sinds 2014 is er Cinecitta in gevestigd, na een lange restauratie met tegenslagen. In 2020 is het pand opnieuw verbouwd en uitgebreid.

8 - Atelier voor Aandacht

Het monumentaal Neo-Renaissance herenhuis 'Atelier voor Aandacht' aan de Willem II-straat 40 is in 1888 gebouwd als woonhuis en atelier voor beeldhouwkunde en polychromie en van beeldhouwkunstenaar Piet van Tielraden (1854-1930). Hij is zelfstandig beeldhouwer, die er in zijn atelier voor kerkelijke en profane kunst onder meer heiligenbeelden voor aan en in kerken, kruiswegen, missiekruizen, tuinbeelden en fonteinen maakt. Zijn werk is vooral in Noord-Brabant te vinden. Zijn beeltenis en die van zijn vrouw zijn terug te vinden in de gevelversiering. Later heeft het pand nog verschillende functies gehad, waaronder een glas- en verfwinkel, een bank en een

woonhuis. Sinds 2021 krijgt het herenhuis opnieuw de bestemming van een atelier en wordt het 'Atelier voor Aandacht', een centrum voor meditatie, mindfulness en stilte, een plek voor laagdrempelige aandachtsoefeningen.

9 - Herenhuis Willem II-straat 45

Dit halfvrijstaande hoekhuis aan de Willem II-straat met de Tuinstraat wordt in 1897 gebouwd in Eclectische stijl met Neo-Classicistische en Barokke motieven door de welgestelde Tilburgse wollenstoffenfabrikant Pierre J.A.W. Bogaers (1864-1942). In het oog vallen de rijkversierde gevels, waarbij de afgesnuite hoek met zijn driezijdige erker en torentje de aandacht trekt. Ook de gebroken frontons boven de ramen op de verdieping vallen op, evenals het rijke interieur en de florale motieven in het opgaande stucwerk. In 1909 wordt erachter in de tuin aan de Tuinstraat een washuis en bergplaats bijgebouwd, die in 1912 door architect Jos. Donders een nieuw uiterlijk als garage met sober fronton en daaronder garagedeuren krijgen, dat past bij de monumentale status van het woonhuis. De wollenstoffenfabriek aan de overkant in de Tuinstraat, waarvan Pierre samen met zijn broer Jos de directie vormt, draait aanvankelijk goed, maar na WO1 gaat het bergafwaarts en ze gaan in 1925 failliet. Pierre J.A.W. Bogaers verlaat in 1927 zijn woonhuis en verhuist. In 1941 neemt Jurgens Textiel de gebouwen over. Notariskantoor Daamen is daarna een aantal jaren in het woonhuis gevestigd.

10 - Herenhuis Willem II-straat 49

Dit indrukwekkend herenhuis is rond 1872 in Eclectische stijl gebouwd door de welgestelde fabrikant Adriaan Pieter Ledebouwer (1828-1898). Het valt op in het straatbeeld, omdat het in tegenstelling tot veel andere huizen in de straat helemaal vrij staat. De voorgevel is symmetrisch, zeven traveeën breed en wordt bekroond door een timpaan met rondvenster. De ingangstravee heeft een portiek met hardstenen frontale trap en balkon erboven. De dubbele voordeur met bovenlicht heeft smeedijzeren roosters. Het is het eerste huis in de Willem II-straat, die toen nog Comediestraat heet en rond 1870 is aangelegd vanaf de spoorlijn door de stad. In 1879 trekt gemeenteraadslid en lakenfabrikant voor het gouvernement Vincent Bogaers (1838-1901) in het pand. In 1920 is er aan de achterkant een serre toegevoegd door architect Jos Donders en in 1952 is er rechtsachter een groot kantoor bijgebouwd waar de Kamer van Koophandel onderdak vindt. In 1992 wordt de Tilburgse Kunst Stichting eigenaar van het gebouw en er is door architect Peter van Hoogmoed een middenzaal met glazen galerij bijgebouwd. Na het faillissement van de Tilburgse Kunst Stichting in 2004 wordt het theater voortgezet onder de naam Theater De Nieuwe Vorst. In 2007 is het theater gerenoveerd.

11 - Verdwenen kasteeltje Thomas van Dooren

Op de hoek van de Willem II-straat en de Heuvelstraat heeft aan het begin van de 19e eeuw een voor die tijd kapitale woning met een als Engels park ingerichte tuin gestaan. Het is 1815 als de rijke koopman en kunstverzamelaar Thomas van Dooren (1754-1836) hier een pand koopt aan de Steenweg, de huidige Heuvelstraat, op de plek waar nu een drietal winkels zijn gevestigd. Zijn 'kasteeltje' heeft o.a. een eetkamer voor ruim dertig personen. De vleugeldeuren zijn gebeeldhouwd en in de hal leidt een brede mahoniehouten trap met gepolijst koper en beslagen spijlen naar de slaapvertrekken, een grote biljartkamer en de bibliotheek. Alle kamers in het huis zijn overvloedig met schilderijen, vazen en andere kostbaarheden ingericht en aan enkele wanden prijkt goudlederbehang, dat in 1961 tevoorschijn gekomen is bij de bouw van de winkel van Peek en Cloppenburg. Ook vindt men er een oude kranten, waaronder 'Le Moniteur Universal' van 27 november 1812 met verslagen over een veldslag door Napoleon. Achter en naast het huis ligt een reusachtige Engels park tot aan de huidige Tuinstraat, die geschermd is door een smeedijzeren hek dat door de klimop de privacy van Thomas Van Dooren en zijn gasten waarborgt. In deze tijd heeft Thomas van Dooren bijzondere vriendschappelijke banden met de toen nog Prins van Oranje Willem II, die tijdens de Belgische Opstand, tussen 1831 en 1835, vaak met zijn hofhouding in zijn huis logeert en waar hij grote diners geeft voor de notabelen van de Tilburg.

12 - Heuvelstraat Tilburg

Deze drukke winkelstraat is oorspronkelijk een zandpad tussen de herdgangen Heike en Heuvel, die in de 17e eeuw wordt bestraat en dan voor lange tijd Steenweg heet. Pas in 1881 krijgt het officieel de naam 'Heuvelstraat'. In die tijd evolueert de straat van een gemengd woon- en klein winkelgebied naar een drukke straat met unieke architectuur en een rijke geschiedenis, die veel verhalen vertelt over de groei van Tilburg als 'wolstad'. De Heuvelstraat groeit uit tot de belangrijkste en deftigste straat van de stad en als in 1954 als het laatste woonpand een winkel. Is het dé Tilburgse winkelstraat bij uitstek!

13 - Heuvelplein Tilburg.

Dit centraal in het hart van Tilburg gelegen plein is een plek voor ontmoeting en verblijf. Het is historisch verbonden met de kerk en de locatie van het oude bestuur. Het ontleent zijn naam aan het woord 'Hovel' voor een driehoekig plein. Door de jaren heen is de Heuvel in Tilburg van een Middeleeuws boerenpleintje, waar recht gesproken is en een galg gestaan heeft bij de inmiddels in 1994 verdwenen iconische lindeboom. Het plein is meerdere keren opnieuw ingericht met de aanleg van de Heuvelring en de bouw van de Heuvelpoort en is met behoud van historische wortels geëvolueerd tot een modern en dynamisch bruisende hart met horeca en winkels. Beeldbepalend zijn het standbeeld van Willem II en de Heuvelse Kerk.

14 - Standbeeld van Koning Willem II

Prominent op De Heuvel, het centrale plein midden in de binnenstad van Tilburg staat het bronzen standbeeld van Koning Willem II als opperbevelhebber van het leger. De vier vrouwenfiguren op de hoeken van de hardstenen sokkel stellen het koningschap (met kroon en scepter), de wetgeving (met de wet in de linker- en een pen in de rechterhand), de schoonheid (een lauwerkrans) en de welvaart (een hoorn des overvloeds en geldstukken) voor. Op het voetstuk staan de plaatsen vermeld waar Willem II, als militair overwinningen heeft behaald, zoals Quatre-Bras, Waterloo, Hasselt en Leuven. De bronzen beelden van het monument zijn gemaakt door de Utrechtse beeldhouwer Edouard François Georges (1817-1895) en in Parijs gegoten. Op 23 maart 1854 is het standbeeld in Den Haag onthuld, maar rond 1920 raakt het beeld in Den Haag uit de gratie geraakt en men wil een nieuw standbeeld van Koning Willem II. Een kopie van het ruitersstandbeeld van Koning Willem II op de Place Guillaume II in Luxemburg gaat naar Den Haag. Tilburg, de stad waar Koning Willem II zich thuis voelde, koopt het standbeeld van Den Haag en het wordt op 26 september 1924 door koningin Wilhelmina onthuld.

15 - St. Jozefkerk Heuvel

De St. Jozefkerk aan de Heuvel in Tilburg is een indrukwekkende driebeukige kruisbasiliek in Neo-Gotische stijl. De kerk wordt in 1872 gebouwd naar ontwerp van architect Hendrik Jacobus van Tulder (1819-1903) en in 1888 voltooid met rijke polychromie en beelden, geheel in de geest van de Neo-Gotiek. Op de dakspits staat het verguld koperen beeld van patroonheilige Sint Jozef (1889), geschonken door Caspar Houben (1819-1903). Boven de hoofdingang bevindt zich het reliëf dat De vlucht naar Egypte verbeeldt. Het middenschip rijst hoog op met stenen kruisribgewelven, terwijl boven de viering en het priesterkoor stergewelven zichtbaar zijn. Rijk gelede pilaren versterken de verticale werking van de ruimte. Opvallend zijn de glas-in-loodvensters, het hoofdaltaar, de kruisweg, de Mariakapel, de orgels en de vele beelden. De buitenzijde toont slanke steunberen, spitsbogen en gedetailleerd metselwerk. Tijdens vieringen vult orgelmuziek de ruimte en versterken licht en kleur de sfeer. Voor de kerk staat het bronzen Heilig Hartbeeld, in 1921 ingezegend, ooit met massief gouden hart, na een diefstalpoging in 1982 vervangen door verguld koper. Het beeld blijft tot 1961 middelpunt van de jaarlijkse Heilig Harthulde en vormt tot vandaag toe een herkenbaar historisch symbool voor Tilburg.

16 - De Lancierskazerne

Na de scheiding van Nederland en België in 1839 blijven er militairen in Tilburg achter en wordt Tilburg garnizoensstad. Koning Willem II koopt grond aan de St. Josephstraat en geeft in 1842 opdracht om er op zijn kosten een kazerne voor 200 manschappen en hun paarden, met stallen in een carrévormig stallencomplex te bouwen. De kazerne is een fraai voorbeeld van vroeg 19e eeuwse militaire architectuur en is ontworpen door architect A. Goyarts. Het is daarmee de oudst bewaarde cavaleriekazerne van Nederland. De kazerne wordt betrokken door twee eskadrons Cavalerie van het 4e Regiment Lichte Dragonders. Vanaf die tijd is Tilburg een echte garnizoensplaats en blijft dat tot 1856, als de laatste twee eskadrons Lanciers uit de stad vertrekken. Na de militaire periode wordt de kazerne in 1859 verkocht en is er tot 1986 de N.V. Wollenstoffenfabriek BeKa gevestigd, waarvan de kenmerkende fabrieksschoorsteen nog steeds aanwezig is. Nu zijn de gerestaureerde gebouwen omgebouwd tot kantoren en is er het Regionaal Archief Tilburg onder gebracht. In de westvleugel zijn appartementen gerealiseerd.

17 - Het Duvelhok

Het is de oudste nog bestaande textielfabriek in Tilburg, waar de broers Isaac en Abraham Deen in 1862 een katoenspinnerij beginnen. In 1880 komt er een wolspinnerij in, maar pas in 1911 wordt de oude fabriek een echt 'duvelhok', waar eerst de wol wordt schoongemaakt, wat 'duvelen' wordt genoemd. De arbeiders zien er na deze klus uit als 'duvels', want het is een smerig klusje. Als de fabriek in 1968 dicht gaat, wordt het een kunstenaarswerkplaats. Karin Bruers koopt het pand in 2014 om er zelf te kunnen werken aan het social sofa project. Nu is het pand duurzaam gerestaureerd. En hebben er een aantal creatieve bedrijven hun werkruimte. In de grootste ruimte worden de social sofa's, enorme betonnen banken, voorzien van prachtige mozaïeken gemaakt, die in buurten in binnen- en buitenland geplaatst worden om voor sociale verbinding te zorgen.

18 - Piushaven

De Piushaven wordt pas als zijarm van het Wilhelminakanaal in 1923 gerealiseerd, terwijl de eerste plannen voor een kanaal dat Tilburg met de Maas verbindt, dateren al uit 1794. Tilburg heeft in die tijd een belangrijke wolindustrie, maar is alleen bereikbaar over vaak slecht begaanbare zandwegen naar havens in andere plaatsen. De plaatselijke fabrikanten en grootgrondbezitters willen een scheepvaartverbinding om de lokale economie te stimuleren en ontginning van uitgebreide gebieden mogelijk te maken. Het zijn Koning Lodewijk Napoleon en daarna Koning Willem I, die opdracht geven een plan te ontwerpen voor een kanaal van Tilburg naar het bevaarbare deel van de Donge. In 1848 maakt Koning Willem II een plan voor de aanleg van dat kanaal van 's Gravenmoer naar de Bredaseweg, maar het werk wordt korte tijd later stilgelegd. De aanleg en exploitatie van kanalen wordt veelal overgelaten aan particuliere ondernemingen, maar komt door technische en financiële problemen niet van de grond. Pas in 1890 keurt de provincie het kanaalplan goed, voordat de Wet op het Wilhelminakanaal in 1905 afgekondigd wordt. In 1910 begint de daadwerkelijke aanleg en wordt het gedeelte van de Amer en de Mark naar Tilburg aangelegd. Tilburg is pas in 1919 via het kanaal bereikbaar tot aan het Lijnsheike. De openstelling van het gehele Wilhelminakanaal met het traject van Tilburg en de Piushaven naar de Zuid-Willemsvaart vindt plaats in 1923.

19 - Het Vrijheidspark

De voormalige Factoriumtuin is veranderd in een park, die plaats geeft voor herdenkingen aan de Tweede Wereldoorlog. Hier zijn verschillende oorlogsmonumenten uit de stad samengebracht op één locatie. Met de komst van het nieuwe Holocaust monument op 24 april 2020 is het park compleet. Hoewel het park klein van stuk is, is de waarde ervan voor Tilburg en haar inwoners. Het monument voor de 15th Scottish Division herinnert de inwoners van Tilburg aan het aandeel van deze divisie in de bevrijding van de stad op 27 oktober 1944. Het Holocaustmonument is opgericht ter nagedachtenis aan 172 Tilburgse slachtoffers van de Holocaust. Het monument van het 10 mei

bombardement herdenkt de dag dat een bom neer kwam in de Noordstraat, waarbij 14 mensen omkwamen, waaronder 6 kinderen. De herdenkingskei is een monument die verzetstrijdster Coba Pulskens herdenkt. Het monument voor de Koninklijke Nederlandse Brigade 'Prinses Irene' herinnert de inwoners van Tilburg aan het aandeel van deze brigade in de bevrijding van de stad op 27 oktober 1944. Zij gaf in de oorlog onderdak aan joden, geallieerde piloten en leden van verzetsgroepen. Het Indië monument ten slotte, herdenkt 60 inwoners van Tilburg, die tijdens de ontwapening van Nederlands-Oost- Indië zijn omgekomen. Meer info over deze monumenten vind je onder de 'meer informatie' button.

20 - Zusters van Liefde

De Congregatie van de Zusters van Liefde van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid wordt in 1832 sticht door Joannes Zwijsen samen met drie zusters, vanuit een kleine woning in de Tilburgse wijk 't Heike. De Zusters van Liefde vormen een religieuze gemeenschap, die zich vanaf het begin richt op onderwijs, zorg en armenhulp. Ze openen scholen en geven les aan meisjes, die weinig kansen hebben. Ook verzorgen zij zieken en ouderen in eenvoudige huizen. Hun werk groeit snel, nieuwe novicen sluiten zich aan en meer kloosters verschijnen. In de tweede helft van de 19de eeuw breidt de kloostergemeenschap haar activiteiten uit naar weeshuizen, ziekenhuizen en huishoudscholen. Als Tilburg een industriestad wordt, spelen de zusters een belangrijke rol in het sociale leven. Zij bieden structuur, onderwijs en opvang aan arbeidersgezinnen. In de twintigste eeuw professionaliseren hun instellingen. Er komen grotere scholen en moderne zorgvoorzieningen. In de jaren zestig neemt het aantal roepingen af, maar de zusters blijven actief. Ze dragen taken over aan leken en richten zich meer op pastorale en maatschappelijke ondersteuning. Nog steeds zet de kleine gemeenschap zich in voor kwetsbare mensen, zowel in Nederland als daarbuiten met name in Indonesië. Hun geschiedenis laat zien, dat de Zusters van Liefde van blijvende betekenis zijn geweest voor de Tilburgse samenleving.

21 - Begraafplaats Bredaseweg

Onder het bewind van Napoleon geldt vanaf 1810 de Franse wetgeving, waardoor nieuwe begraafplaatsen buiten steden en dorpen moeten worden aangelegd. Zo wordt in 1811 de dodenakker 'in Den Schyff', als kerkhof van de Heike kerkse aan de Bredaseweg aangelegd en is zo de oudste begraafplaats van Tilburg. De ingang bevindt zich oorspronkelijk aan de Lange Schijfstraat. Tussen 1887 en 1903 worden op de pijlers van hardsteen en baksteen van het Neo-Gotische ijzeren hekwerk, geschonken door parochianen en vervaardigd in Frankrijk, heiligenbeelden geplaatst. In de jaren zestig verdwijnt een deel door de aanleg van de Noordhoekring en ook in de jaren zeventig dreigt sloop, maar de actie 'Heiligen gaan niet naar de hel' van prof. dr. H.F.J.M. van den Eerenbeemt redt de beelden, die vervolgens op de rijksmonumentenlijst komen. Op de begraafplaats liggen vijftientwintig rijksmonumentale graven, waaronder die van vele leden van textielabrikantenfamilie, het graf van de in 1900 vermoorde Marietje Kessels en het oudste graf van Thomas van Dooren met zijn vrouw Antonia Delfontaine. Het complex blijft historisch belangrijk voor Tilburg.

22 - De Nederlands Hervormde Pauluskerk

Als in 1809 bij decreet van Lodewijk Napoleon de Heikese kerk wordt teruggegeven aan de katholieken, zijn de Protestanten aangewezen op een nieuw kerkgebouw. Bij koninklijk besluit van 19 november 1821 bepaalt koning Willem I dat de Hervormden het Bätz-orgel, de preekstoel, de herenbanken en ander materiaal meenemen naar een nieuwe kerk en geeft de Nederlands Hervormde Kerk opdracht tot de bouw van de Pauluskerk. Op 4 mei 1822 wijdt predikant J. van Aaken het gebouw in en nog dezelfde maand bezoekt koning Willem I de kerk, waarin ook later Koning Willem II kerkt met Koningin Anna Paulowna in hun koningsbank. De Pauluskerk is een markant gebouw binnen de religieuze en culturele geschiedenis van Tilburg. Het ontwerp toont sobere Neo-Gotische invloeden met hoge ramen, een slanke toren en een licht interieur waarin de preekstoel centraal staat. Generaties Hervormde gelovigen worden er gedoopt, trouwen er en nemen afscheid van dierbaren. Restauraties in de twintigste en eenentwintigste eeuw behouden het karakter. In 2010 verkoopt de Protestantse Gemeente Tilburg en omgeving de Pauluskerk aan de

Stichting Gereja Kristen Indonesia Nederland, de Indonesisch-Nederlands Christelijke Kerk, die nu het gebouw beheert.

23 - Kapel Onze Lieve Vrouw ter Nood

Als Tilburg relatief ongeschonden in WOII zou blijven, heeft het de belofte gedaan om een Mariakapel te bouwen. Dankzij kleine giften en geschenken sieraden van de Tilburgse bevolking is het benodigde bedrag van 137.000 gulden ingezameld. In 1949 wordt eerst een tijdelijke kapel ingericht. Vervolgens ontwerpt architect Jos Schijvens een modern, asymmetrisch gebouw met hellende gevels en bijzondere lichtinval het huidige gebouw, dat op 7 juni 1964 ingezegend wordt door Mgr. Bekkers. Het gebouw, uitgevoerd in travertien en marmer, vormt een eenheid van interieur en exterieur. In de kapel bevindt zich een indrukwekkend glas-in-betonraam van Daan Wildschut, waarop Maria de inwoners van Tilburg beschermt tegen het oorlogsgeweld. Binnen staat een 15e eeuwse Rijnlands Mariabeeld met Kind. De oorspronkelijke gouden kronen, gemaakt van geschenken sieraden, zijn na een diefstal verdwenen. De kapel herbergt ook een gedenkboek met de namen van Tilburgse oorlogsslachtoffers en een plaquette voor verzetsstrijdster Coba Pulskens. Als dankmonument voor de bevrijding en herinneringsplaats voor slachtoffers heeft de kapel een grote historische en religieuze betekenis. De Kapel Onze Lieve Vrouw ter Nood is sinds 2014 een rijksmonument.

24 - St. Dionysiuskerk - Heikese Kerk

De Heikese Kerk of Sint-Dionysiuskerk in Tilburg, geldt als de oudste katholieke kerk van de stad. Op deze plek staat al in de 15e eeuw een kerk, waarvan de toren gedeeltelijk bewaard gebleven is. Wanneer deze Middeleeuwse kerk bouwvallig wordt, begint men in 1826 met de bouw van het huidige gebouw. Tussen 1826 en 1829 verrijst een Waterstaatskerk in Neo-Classicietische stijl, ontworpen door J. Backx onder toezicht van F.W. Conrad. Het resultaat is een driebeukige hallenkerk met zware zuilen met Ionische kapitelen, een gestuukt houten tongewelf en grote glas-in-loodramen. Het interieur oogt rijk en evenwichtig. Opvallend zijn het gemarmerde hoogaltaar uit Vlaanderen, de reliekschrijnen met relieken van de heiligen Damianus en Laurentius, de Neo-Barokke preekstoel uit 1929 en de communiebank. Twee schilderijen uit het bisschoppelijk paleis in Parijs zijn geschenken door textielabrikant Thomas van Dooren. Verder sieren het Van Peteghem orgel (1776), de doopvont (1874), de kruiswegstaties (1890-1898) en de vele heiligenbeelden. De glas-in-lood vensters (1902-1923) zijn grotendeels geschenken door welgestelde parochianen. Het exterieur blijft aanvankelijk vrij sober, maar kreeg in 1894-1895 een Neo-Gotische voorgevel en een ommantelde toren naar ontwerp van C.F. van Hoof. De slanke torenspits geeft het stadscentrum een historisch karakter. De Heikense kerk speelt een belangrijke rol in het leven van Mgr. Joannes Zwijsen, die hier pastoor is geweest.

25 - Bisschoppen Joannes Zwijsen en Wilhelmus Bekkers

De betekenis van beide bisschoppen voor de stad Tilburg is groot. Als bisschop speelt Joannes Zwijsen een sleutelrol in de ontwikkeling van onderwijs en kerkelijk leven. Hij stimuleert de oprichting van scholen, kloosters en sociale instellingen, waardoor het snel industrialiserende Tilburg uitgroeit tot een centrum van katholieke emancipatie. Bisschop Joannes Zwijsen onderhoudt met Koning Willem II een relatie van wederzijds respect. Hun contact versterkt de positie van de katholieke Kerk in Nederland en bevordert harmonie tussen kerk en staat tijdens de politieke veranderingen in Nederland. Wilhelmus Bekkers, ruim een eeuw later, geeft Tilburg een moderne en open uitstraling. Hij staat bekend om zijn vernieuwende visie, zijn aandacht voor dialoog en zijn betrokkenheid bij maatschappelijke vraagstukken. Bekkers spreekt zich uit over vrede, sociale rechtvaardigheid en de rol van de kerk in een veranderende samenleving. Daarmee inspireert hij veel Tilburgers en versterkt hij het imago van de stad als vooruitstrevend en sociaal betrokken. Samen symboliseren beide bisschoppen de religieuze, sociale en culturele ontwikkeling van Tilburg door de tijd heen.

25 - Obelisk Koning Willem II

Deze gedenknaald van Koning Willem II herinnert aan het overlijden van de koning in 1849. Oorspronkelijk wordt in 1874 een gedenknaald opgericht, ontworpen door architect Hendrik Jacobus

Van Tulder. Deze bijna dertien meter hoge naald van hardsteen draagt een medaillonportret van Koning Willem II met een lauwerkrans, koningskroon, scepter en zwaard, gemaakt door de Belgische beeldhouwer Jozef Geefs. Het monument wordt onthuld op de sterfdag van de Koning Willem II in 1874 onthuld. Door herinrichtingen van de stad wordt de gedenknaald meerdere keren verplaatst. In 1968 wordt bij de aanleg van het Stadhuisplein, het monument afgebroken en opgeslagen op de gemeentewerf. Maar restauratie blijkt te kostbaar en het monument wordt niet teruggeplaatst. Enkele onderdelen, waaronder de spits en marmeren plaquettes, blijven bewaard. In 1987 neemt de Junior Kamer Hart van Brabant het initiatief voor een nieuw monument. Ontwerper Ton Buijsters maakt een circa tien meter hoge aluminium obelisk met het originele marmeren medaillonportret van koning Willem II van Jozef Geefs en bronzen plaquette. Deze gedenknaald wordt nabij de Heikese kerk op 2 oktober 1987 onthuld.

26 - Oude Paleis van Koning Willem II

Aan het huidige Stadhuisplein, vroeger de Nieuwendijk, op de hoek met de Bisschop Zwijzenstraat in Tilburg, heeft een herenhuis uit 1782 gestaan, dat dient als het 'oude paleis' voor Koning Willem II, als hij in zijn geliefde Tilburg verblijft. Hier overlijdt hij op 17 maart 1849 in zijn slaapkamer, omringt door zijn echtgenote Anna Paulowna, artsen en enkele vertrouwelingen. Deze slaapkamer blijft daarna uit piëteit onveranderd blijft, als een tastbare herinnering; gordijnen hangen gesloten, meubels staan precies, zoals ze zijn achtergelaten. Buiten groeit de stad, maar dit huis houdt de tijd vast. Jaren later raakt het gebouw in verval. Het onderhoud blijft uit en de muren tonen scheuren. In 1873, als Koning Willem III akkoord gegaan is, wordt het Oude Paleis afgebroken, nadat het interieur van de sterfkamer nog fotografisch was vastgelegd door fotograaf Adriaan van Beurden (1843-1915). De meubels en voorwerpen uit de sterfkamer bevinden zich nu in Rijksmuseum Paleis Het Loo te Apeldoorn, en in het Koninklijk Stalgebouw en het Koninklijk Huisarchief in Den Haag.

27 - Paleis Raadhuis

Het Paleis-Raadhuis in Tilburg is een gebouw vol historie en bijzondere verhalen. Koning Willem II geeft in 1847 opdracht tot de bouw, geïnspireerd door het Strawberry Hill House in Londen. Tussen 1847 en 1849 bouwt aannemer Adriaan Goijaerts het paleis naar een ontwerp van architect Jan Boon, met een klassieke uitstraling dankzij de grote zuilen aan de voorzijde. De koning legt zelf de eerste steen, maar woonde er nooit. Hij overlijdt in 1849, drie weken voor de oplevering. In 1866 vestigt de Rijks HBS Koning Willem II zich in het paleis. In dat jaar volgt een jonge Vincent van Gogh hier onderwijs en krijgt hij tekenlessen van Constant Huijsmans. In 1934 verhuist de school naar de Ringbaan Oost en wordt het paleis omgebouwd tot raadhuis door architect Oscar Leeuw. Het exterieur krijgt een Neo-Gotische stijl, terwijl de interieurinrichting rijkelijk in Art Deco wordt uitgevoerd. Opvallend zijn de glas-in-loodramen van Piet Clijsen en Joep Nicolas, met ambachten, religieuze taferelen en historische momenten. Tegenwoordig wordt het Paleis-Raadhuis nog steeds gebruikt voor bijzondere gelegenheden zoals bruiloften, waardoor het een van de meest karakteristieke plekken van Tilburg blijft. Het aanpalende Gemeentehuis huisvest de reguliere gemeentelijke diensten.

28 - Nieuwlandstraat 44

Dit pand uit 1808 is een van de oudste gebouwen van Tilburg en een gemeentelijk monument, gebouwd door winkelier Joh. Donders. Het is het geboortehuis van Franciscus Cornelis Donders (1818-1889), de bekende oogheekundige die in Utrecht furore maakt. Op de gevelsteen boven de voordeur staat in een tekst van Nicolaas Beets te lezen wanneer Donders geboren is. We zien een symmetrische voorgevel met pilasters op de hoeken. De Empirevensters op de begane grond zijn bekroond met Neo-Renaissance vazen met guirlandes. Van 1865 tot 1968 is hier de pastorie van de Nederlands Hervormde Gemeente gehuisvest. Nu zetelt hier het RIBW, het Regionaal Instituut Begeleid Wonen. Daarvoor was hier volksuniversiteit Terra Nova gevestigd. Het door deze instelling in 1965 op het achterterrein gebouwde verenigingsgebouw is in 2007 omgebouwd tot huisvesting voor ouderenverzorging.

28 - De Nieuwe Koninklijke Harmonie

In 1820 richtten enkele vrienden in Tilburg het muziekgezelschap De Harmonie op. Zij spelen in cafés en verzorgen vrijdagavondconcerten in de Sociëteit Philharmonie. In 1839 wordt het gezelschap ontbonden, maar door de economische depressie van 1843 groeit de belangstelling weer voor muziekverenigingen uit alle lagen van de bevolking. In datzelfde jaar ontstaat de Nieuwe Harmonie, die ook een eigen sociëteit exploiteert. Het gezelschap treedt regelmatig op voor Koning Willem II en begeleidt zijn uitvaart in 1849. Daarom ontvangt de vereniging in 1850 het predicaat 'Koninklijk'. In 1878 betreft de vereniging een fraai sociëteitsgebouw aan de Stationsstraat, met concertzaal en feesttuin. Architect Edouard Fremeau ontwerpt het monumentale pand in Eclectische stijl. Eind 19de eeuw telt de sociëteit meer dan vijfhonderd leden. Tijdens WOII wordt de concertzaal door een bom verwoest, later herbouwd en uiteindelijk in 2000 gesloopt. In dat jaar is de rest van het pand door Architect Jac van Oers (1939-2003) flink verbouwd en gedeeltelijk vervangen door nieuwbouw met historiserende voorgevel en behoud van de ornamentiek en maatvoering van het hoofdgebouw. Het is nu bekend onder de naam Huis van Muziek, waarin de Muziekvereniging De Nieuwe Koninklijke Harmonie, het Kessels museum en Restaurant 'De Harmonie' zijn ondergebracht.

